

DM

magazin

Vincze András

TARTALOM ÉS FORMA

nem fura ez? Micsoda bunyós nő ez? Ki hitte volna. Hát lehet ez?

— Gyere be, ha végeztél! Beszéljünk!

— Bemegyek, ha nem út. Nem bírom.

— Csak gyere. Hát ki bírja el, hogy üssék? Csak a hitvénya. Na gyere.

Pali megtorpant. Utolsót látogat benne a vagányság, aztán mégis bement. Lesz, ami lesz. Utóvégre... Kati néni ekkor ezt mondta: — Kijelentkezel az iskolából, és holnap velem jössz a gyárba. Felvesznek. Majd idővel szakmunkás leszel. Gondom lesz rád. Indulj az igazgatóhoz. Eredj.

— Azt nem lehet csak úgy, odamenni és kijelentkezni.

— Nem tanulsz, nincs mit tenni. Leszel melós. Majd bent megtanulod, hogyan kell élni. Most ingyenélő vagy. A te dolgod az, hogy tanulj. Nem csinálod.

Valahogy nem lehetett most dekálni a szavakkal, nagyon szorított a levegő. Pali elrémülve jött rá, hogy nem kell többé suliba járni. Nem kívánja senki. A tanárok se. Naná, majd ők. Egy sines vele jóba. Ez igazság.

Kati néni nem volt pedagógus, eddig is „lábbal” tiporta a szenteséges nevelési elméleteket. Figyelte a gyereket. Hiszen van ezse, van, de konok, pókhendi. Cukorral etették kiskorában. Még egyet kell csavarni rajta.

— Buta tisztviselőkre nincs szüksége a munkásosztálynak. Egy buta tisztviselő száz munkás életét megkeseríti.

— Nem vagyok buta, hiszen maga is jól tudja!

— Megbuksz. Kár volt elvesztegetni az éveket. Meg a pénzt. Ezentúl megkeresed a napi kosztodat. Szállást adok, semmi többet. Még azt is megteheted, ha nem vagy buta, hogy mégis leérettségizel.

— Leérettségizek, miért ne? Ha nekilátok... De hova menjek pénzt keresni?

Ez már egészen másként hangzott. Kati néni hosszan nézett a gyerek szemébe, oszló félelem, és valami őszinte sugár fénylett benne. — Higgycs neked? Meg lehet próbálni.

Pali kebelét új bizonytalanság szorongatta. — Higgycs nekem!

— Be kell bizonyítani. Eredj délután két-három órát újságot árulni.

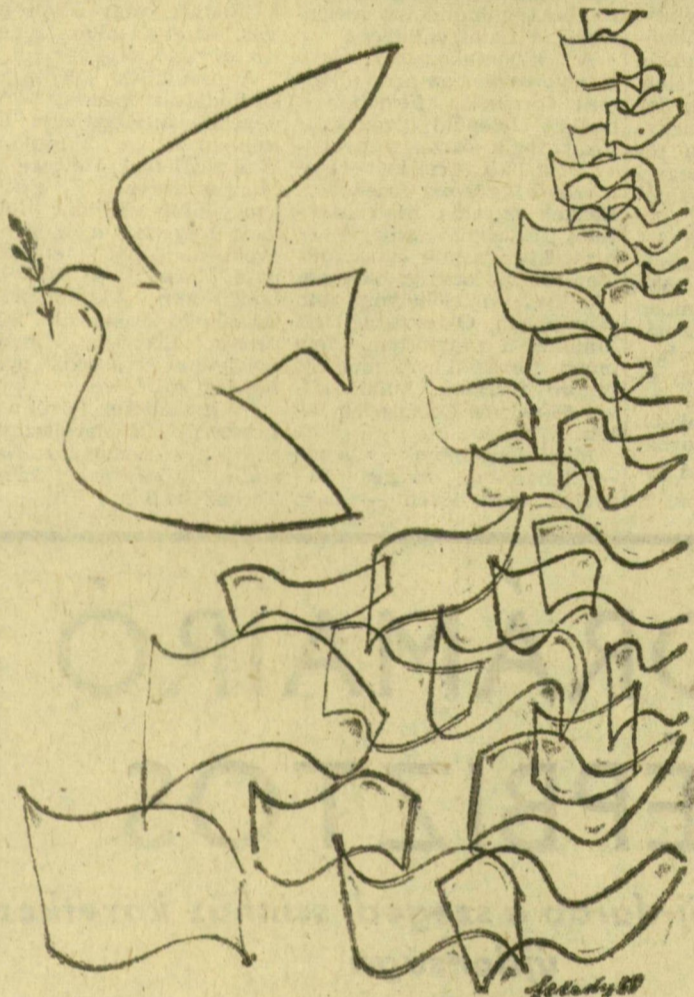
— Kinevetnek.

— Ne vessenek, nem baj. Azok az osztálytársaid... Akarod, hogy elvigyelek beajánlani? Egyedül biztosan nem mernél. Segítek.

Pali előtt felrémlettek a nehézségek. És amellett jóval többet kell tanulni, talán naponta éjjelig is. Le kell kapcsolni a bandát is. Hallgattak. Kati néni sóhajtvá felállt és öltözködni kezdett.

— Ha nem lehet veled, hát nem. Moziba megyek, bezárom a lakást, nem akarom, hogy valamit elemelj. Gyerünk.

Pali minden győtrelem ellenére elmosolyodott. — Kemény asszony maga. Kár, hogy nem előbb kezdte a pofozást.

AZ UTCA EMBERE

Mindnyájan azok vagyunk. Ha kiérünk az utcára, lótnak-futunk, rohanunk, gödröket kerülgetünk, árkokat ugrálunk, sarat köpködő autók előtt fogat csikorgatva fal mellé húzódunk, és cipekedünk rendületlenül. Szaladunk, hogy el ne késsünk, rohanunk, hogy hamarabb hazaérjünk, szaporrázuk a lépést, mert más is siet. Visz benünket az áradat.

Aki fölismeri Horváth Dezső képsorozatában, hogy ő az az ikszlábúnak látszó szép kislány, vagy ő bújik az ernyő alá, ő cipeli hajlott háttal a kosarat, ne mondja, hogy ott-hon jobb szalonképe van. Nem fotómodell most, csak az utca embere. Ebben a funkcióban körülbelül ilyenek vagyunk.

Amikor a riport készült, volt egy kis hó. Hát legalább képeken idézzük a telet!

Kati néni a szülői munkaközösség kiküldöttének megígérte, hogy törődik testvére fiával, Pállal, aki nála lakott, mert otthonról kitiltották iszákosság, lopás, lógás és szemtelenkedés miatt. Utolsó mentsvár volt Kati néni. Bizott abban, hogy nála, példamutató környezetben a gyerekek észretér. De hát három műszakban dolgozik, és Pali úgy intézi a dolgait, hogy rendszerint csak cédulákon írogatnak egymásnak. Kati néni szabadnapot vett ki, várta reggelig, mikor méltóztatik Palinak hazajönni. Hatra megjött, kicsit tántorgott, igaz, de illedelmesen bevallotta, hogy a sráccokkal volt. Höl volt, hol nem volt, Kati néni szólanul nézte a gyerek mosakodását, reggelit adott neki, Pali kezdett feszengeni. Nagy a csend, az öreglány kefének eszik. Annyi baj. Megtörülte száját, hanyagul félretolta a tányért és rágyújtott.

— Mi van? Beteg máma? Nem megy be a gyárba?

Kati néni vastag lábú, kemény markú, magas asszony volt, kis bajuszkája alig pihegett a sóhajtól. Belül vihar tombolt, de már ő ilyen volt, az utolsó szalmaszálig békettűró, ám most ráette Pali az utolsót. Nézte a tányért, az összevíssa tördelt kenyert, a szalonnát, neki kell eltenni a helyére. Miért neki? Fújja a füstöt, és vigyorog. Úgy érezte, megfullad, ha nem történik valami. Milliárdnyi szövőgép zakatolt, dübörgött negyvenéves testében, fájós lábbal ácsorgott Pali mellett és isten tudja, hogy s mint, jól szájon vágta a gyereket, hogy az lefordult a székről.

Pali dühödten ugrott fel és ráemelte kezét, de Kati néni röptében elkapta, és mintha tanulta volna, megcsavarta, Pali újra lefordult a betonkockákra, alaposan bevverte fejét. Kábultan feküdt, hirtelen sírni akarhatnéka támadt, de csak nyögött, és óvatossan feltápáskodott, mintegy jelezve, hogy jól van öreglány, most ebből elég, de azért valahol lesz folytatása.

Kati néni ijedten simogatta. — No, máskor ne szemtelenkedj. Éjjel aludj itthon, és tanulj. Azt mondják a tanáraid, hogy nem tudsz már leérettségizni. Sohse bánd fiam, nincs az megírva, hogy neked érettségi kell. Aki buta, buta. Mit lehet tenni? Eredj, dolgozom van. Nagymosást csinálók.

Pali elment, kint az utcán csodálkozva nézte a világot. Hogy-hogy buta? Mi az, hogy buta? És hogy nincs előírva, hogy leérettségizzen? Hiszen ezért gyöt-

rik évek óta. Minden ezért történt. Minden. Az órát is azért csapta zaciba, hogy megvédegesse a sráccokat, nem lehet örökké más pénzen lebecolni. Igaz is, mi lenne, ha nem menne ma suliba?

Kószált. Mellékutcákon át haladt, ki a városzélre. Visszafordult. Hogy min törte fejét? Semmin. Élvezte a napot. De ahogy visszafordult és újra hazazért, dél felé, megérezve, felrémlett előtte Kati néni, mint valami szörnyeteg. Lenézte eddig. Szövönő... mi egy szövönő? Élmunkás. Hajaj. Aztán mégis felment a lakásba, semmi zri, az öreglány mosott, kiverte a verejték, folyt a lé a konyhában, és forgott a mosógép. Kész munkásparadicsom. Bement a szobába, hogy meghallgassa a déli híreket. Beült a fotelba, és rágyújtott.

Fújta a füstöt. Ekkor egy nedves tenyér szájába verte a cigarettát.

Várta a szózatot, lábai megremegtek, hogy most mindjárt fel, aztán adj neki, a vén szipirtónak. De semmi. Puha léptek halaltszottak, persze, meztől jár az öreglány. Ekkor sokminden összekavargott benne. Erőtlenu gubbasztott a székből, hallgatta a mosást. Addig hallgatta, amíg teljesen összetört. S már félt. Mitől félt egyszerre? Nem tudta volna megmondani.

Nagyon sokára lett vége a mosásnak. Aztán beszólt Kati néni. — Gyere, felvisszük a padra a ruháskosarat. Ment. Minta pinyt. Direkt jót tett. Legalább történik valami. Nem pofon. Pofon? Na majd...

Ebedet is adott. Már attól félt, hogy nem. De szépen adott. Kezdetét önértetes lenni.

— Ne üssön meg többet, mert feljelentem.

— Jól van. Mehetünk a rendőrségre. Vagy az igazgatóhoz. Melyikhez akarsz?

— Nem lehet verni egy gyereket. Nem tudja? Megbüntetik.

— Hát aztán?

— Hogy-hogy? Nem lehet verni.

Kati néni rámutatott az asztalra. — Elmosogatsz, rendben, elpakolsz. Aztán megbeszéljük, mi legyen veled. Még ma elintézzük. Végleg. Szépen elintézzük. Otthagytá a gyereket, bement a szobába, varrt. Varrt, és nem szólt semmit. Pali pedig szégyenkezve, dühöngve, sóhajtozva, vörösen és fehéren, de azért valahogy elmosogatott és fel is mosta a kövezetet. Aztán leült a hokedlire, és várt. Hát

